

Standard 14 - Návaznost výkonu SPOD na další subjekty

Cíl standardu:

zajistit provázanost pomoci orgánů SPOD se spolupracujícími organizacemi

14a

Orgán sociálně-právní ochrany zprostředkovává a doporučuje klientům služby jiných fyzických a právnických osob podle jejich potřeb, a to v souladu s cíli podpory stanovenými v individuálním plánu ochrany dítěte.

Cíle kritéria:

- **seznamování klientů s dostupnými službami, motivování k využívání jiných služeb**
- **orientace zaměstnanců v síti dostupných služeb a organizací poskytujících relevantní pomoc a podporu**

Orgán sociálně-právní ochrany dětí má zákonem stanovenou působnost – obvod obce s rozšířenou působností, v rámci níž přijímá opatření a poskytuje různé formy pomoci.

Pracovníci OSPOD mají přehled o činnostech dostupných organizací, subjektů, které klientům nabízejí, o jejich kapacitách a o podmínkách, za nichž je možné jejich služby využít. OSPOD má vytvořen Adresář spolupracujících subjektů, který má k dispozici každý zaměstnanec. Tento seznam spolupracujících subjektů je veřejnosti dostupný v elektronické verzi na webových stránkách města Dobrušky.

Výběr služeb je volen s ohledem na individuální potřeby dítěte a jeho rodiny s důrazem na to, aby efektivně doplňovaly podporu poskytovanou OSPOD. Důležité je, aby byly v souladu s cíli stanovenými v individuálním plánu ochrany dítěte. Role OSPOD je zejména koordinační, s úkolem sladit všechny zainteresované subjekty a organizace zapojené do pomoci a podpory rodiny, s cílem zvýšit kvalitu života jednotlivých členů rodiny a tím rodiny jako celku. Využití služeb musí být pro klienta reálné, služby musí být snadno dostupné.

Klíčový pracovník případu (koordinátor) postupně zapojuje do řešení situace rodiny všechny složky nezbytné pro účinnou podporu rodiny.

Pomoc služeb jiných subjektů a doprovázení, je využíváno především tam, kde děti nemají vlastní rodinné zázemí, nebo je nedostatečné a nevyhovující. Dále dětem žijícím v určité formě náhradní výchovy, dětem s poruchami chování, nebo jsou - li jakkoliv ohroženy a je třeba jim věnovat zvýšenou péči.

Zaměstnanci OSPOD klienty seznámí s činnostmi doporučené služby či organizace a vysvětlí jim smysl a účel využití služby, co jim spolupráce se službou či organizací přinese. Klienty k využití vhodných služeb náležitě motivují. Klientům mohou nabídnout kontakty na konkrétní zaměstnance těchto organizací nebo jim kontakt s nimi pomohou zprostředkovat.

14b

Orgán sociálně-právní ochrany se intenzivně věnuje oblasti přípravy na samostatný život u dětí starších 16 let, které se nacházejí v ústavní výchově, v náhradní rodinné péči nebo v péči kurátorů.

Cíle kritéria

- **zajištění včasné přípravy na život dítěte po dosažení zletilosti**
- **dětem vyrůstajícím ve složitých podmínkách zpřístupnit základní informace a dovednosti, jak začít samostatně žít po dosažení zletilosti**

Pracovníci OSPOD s klienty diskutují a řeší otázky volby a přípravy na budoucí povolání, návratu do rodiny, samostatné bydlení, problematiku sociálních dávek, přípravu na partnerský vztah a rodičovství, nabídku návazných sociálních služeb apod. Pracovníci OSPOD spolupracují s dalšími organizacemi (úřad práce, domy na půl cesty, školská zařízení pod.), pěstouny, rodinou, a to s ohledem na individuální plán ochrany dítěte.

V případě, kdy je dítě svěřeno do ústavní výchovy (případně do ochranné výchovy či ochranného léčení ústavního), vyrůstá v náhradní rodinné péči či je dítě v péči kurátorů pro děti a mládež, je potřeba průběžně monitorovat a mapovat průběh přípravy dítěte na samostatný život. Klíčový pracovník OSPOD se zařízením či vykonavatelem NRP spolupracuje. Pokud se takovou přípravu nedaří zajišťovat ve spolupráci s jinými subjekty (je zjištěna potřeba v konkrétní oblasti), věnuje se potřebným tématům s dítětem přímo klíčový pracovník případu. Témata by samozřejmě měla být specifikována také v individuálním plánu ochrany dítěte, a to vždy s ohledem na individuální potřeby každého dítěte jednotlivě. Systematická příprava dítěte na samostatný život musí být zahájena nejpozději v 16 letech věku dítěte.

Potřebná témata dle aktuální situace, na které se pracovník OSPOD u těchto dětí zejména zaměřuje:

- volba povolání, příprava na budoucí povolání - jaké povolání by v budoucnu dítě chtělo vykonávat, zda je reálné, co je třeba učinit, jakou školu studovat, aby se dítě připravilo na povolání, podmínky rekvalifikace, v případě sociálně slabých klientů možnosti získání dotací a příspěvků na vzdělávání
- zaměstnání – seznámit se systémem zaměstnanosti v ČR, pomoc se sepsáním životopisu, způsob ucházení o volné pracovní místo, upozornění na rizika spojená s hledáním zaměstnání, jak se uplatnit na trhu práce, odměna, druhy pracovních smluv
- příspěvky a sociální dávky – seznámení se s úřadem práce, informace o systému sociálních dávek – státní sociální podpora, dávky pomoci v hmotné nouzi, podpora v nezaměstnanosti
- samostatné bydlení - co vše obnáší, co je třeba zajistit (nájemní smlouva, elektřina, plyn, SIPO), možná rizika, poplatky za svoz odpadků a jeho třídění
- vedení domácnosti – úklid, nákupy, vaření, žehlení
- základy finanční gramotnosti - hospodaření s vlastními financemi, spoření, půjčky, vedení rozpočtu domácnosti, dluhy apod.
- vztahy – přátelské, partnerské, zaměstnanecké, principy „zdravých“ vztahů, rizikové vztahy, rodičovství, plánování rodičovství, co znamená být rodičem
- sexualita – téma ochrany zdraví, prevence před nechtěným otěhotněním, ale i před možnou pohlavní nemocí
- vhodné trávení volného času – sebezvzdělávání a rozvoj osobnosti, možnost dobrovolnictví apod.
- právní minimum

K tomu, aby se pracovník OSPOD mohl věnovat zajištění potřeb dítěte v ústavní (příp. ochranné výchově, ochranném léčení ústavním) výchově, a mohl přispívat jeho zdárnému vývoji, realizuje nejméně **jednou za tři měsíce návštěvy dítěte v zařízení**. Spolupracuje se zařízením, sleduje především posun duševních a tělesných schopností dítěte, zjišťuje, zda trvají důvody pobytu dítěte v ústavní nebo náhradní výchově. Zaměřuje se na vývoj vztahů mezi dětmi a jejich rodiči.

Před dovršením 18 let věku dítěte předává OSPOD klientovi kontakt na sociálního kurátora (kurátor pro dospělé), kterému předává popis situace týkající se dítěte. Preferuje se, že minimálně na jednu či více z plánovaných návštěv dítěte, přivede klíčový pracovník případu po dohodě s ním, kolegu kurátora pro dospělé. Dítě tak má možnost osobně se s kurátorem seznámit a popovídat si s ním o tom, co

profese sociálního kurátora (kurátora pro dospělé) obnáší a v čem mu po dosažení zletilosti může být kurátor nápomocen (např. zajištění bydlení a sociální pomoci v některém z domů na půli cesty). Po dohodě má klient možnost sociálního kurátora i osobně navštívit na jeho pracovišti. Je na již zletilém dítěti, zda pomoc kurátora pro dospělé využije.

Pracovník OSPOD je povinen **navštěvovat nejméně jednou za tři měsíce také rodiče dítěte.**

Pracovník poskytne rodiči pomoc, uspořádat si rodinné poměry tak, aby umožňovaly návrat dítěte do rodiny. Pomáhá rodiči řešit životní a sociální situace, zprostředkovat pomoc poradenského zařízení, ve vhodných případech zprostředkovat službu sanace rodiny, uspořádat rodinnou konferenci apod.

OSPOD spolupracuje se zařízením na **tvorbě a plnění individuálního plánu ochrany dítěte.**

Pracovník OSPOD **sbírá a analyzuje informace, které se týkají dítěte, jeho rodiny či zařízení** různými způsoby: osobně, telefonicky, e-mailem, prostřednictvím dožádaných zpráv, má možnost svolávat či se účastnit společných setkání/jednání.

S cílem získat co nejvíce objektivních informací pro přijetí dalších vhodných opatření prospěšných dítěti, má pracovník OSPOD právo **nahlížet do spisové dokumentace, kterou zařízení o dítěti vede.**

V rámci pomoci OSPOD nezletilému dítěti **v náhradní rodinné péči** v oblasti přípravy na samostatný život a naplňování potřeb dítěte, realizuje mimo jiné pracovník OSPOD návštěvy v pěstounské rodině, **nejméně jednou za šest měsíců navštěvuje dítě v rodině**, ve spolupráci s pěstouny sleduje rozvoj dítěte, jeho školní výsledky, zdravotní stav, zda stále trvají důvody pro setrvání dítěte v pěstounské péči, sleduje vztahy mezi rodiči a biologickou rodinou, vztahy s pěstounskou rodinou a s dětmi žijícími v rodině. Podstatná je spolupráce OSPOD a pěstounů při tvorbě individuálního plánu ochrany dítěte. Pracovník OSPOD sbírá a analyzuje informace vztahující se k dítěti, jeho pěstounské či biologické rodině zejména prostřednictvím vyžádaných zpráv, telefonicky, emailem, osobně.

Ve správním obvodu ORP Dobruška není zařízení, které by zajišťovalo návaznou péči pro dítě opouštějící ústavní péči po dosažení zletilosti. OSPOD tedy využívá možnosti nejbližších zařízení zejména:

- Dům na půli cesty Náchod (azylový dům pro mladé)
- Azylový dům Jičín
- Dům na půl cesty Žamberk
- Dům na půl cesty SKP – centrum, o. p. s. (Pardubický kraj)
- Centrum J. J. Pestalozziho (Pardubický kraj)
- Dům na půl cesty Květná, Polička (Pardubický kraj)

Posláním uvedených zařízení je poskytovat zejména sociální pobytovou službu mladým lidem ve věku 18 až 26 let, kteří se ocitli bez zázemí a kromě ubytování potřebují také podporu k samostatnému způsobu života.

